

تقدیم بہ:

مہاجر بنیت اللہیہ و وارث دعوت نبویہ، سید الانس و الجن،

سبب تمام جہان، وہ لیان، راسخا و قطب و ایرہ امکان،

حضرت بقیۃ اللہ العظمیٰ صاحب الزمان (عج)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه
	مفاهیم و اصطلاحات
۱۵	مفهوم خیار
۱۵	مفهوم لغوی خیار
۱۶	مفهوم فقهی خیار
۸	مفهوم حقوقی خیار
۲۰	مفهوم مجلس
۲۰	مفهوم لغوی مجلس
۲۱	مفهوم فقهی مجلس

۸ بررسی تطبیقی مبانی و احکام خيار مجلس در جواهر الکلام و مکاسب و قوانین موضوعه

- مفهوم حقوقی مجلس ۲۳
- مفهوم خيار مجلس ۲۳
- مفهوم فقهی خيار مجلس ۲۳
- مفهوم حقوقی خيار مجلس ۲۵
- انواع خيار ۲۶
- انواع خيار از دیدگاه ۲۶
- انواع خيار از دیدگاه حقوقی ۲۷
- عناصر خيار مجلس ۲۸
- شرایط سقوط خيار مجلس ۲۹
- شرط سقوط خيار با نذر در عقد بيع ۳۱
- اعمال خيار مجلس در معامله ۳۲
- اعمال خيار در مواردی که عقد بوسیله وکیل واقع میشود ۳۳
- اعمال خيار در عقودی که بوسیله مکاتبه یا تلفن انجام میشود ۴۰
- اعمال خيار مجلس در بيع الکترونیکی ۴۱
- اعمال خيار در معامله با خود ۴۳

۴۳----- نظریه اول

۴۴----- نظریه دوم

۴۵----- نظریه سوم

۴۶----- نظریه چهارم

۴۷----- اعمال خیار در بیع صرف

۴۷----- دیدگاههای عمده در مورد مبنای خیار

تطبیق مبانی و احکام خیار مجلس در قواعد الکلام و مکاسب شیخ انصاری و توانین بر نحوه

۵۱----- خیار مجلس از دیدگاه آیات و روایات

۵۴----- تطبیق تعاریف خیار مجلس

۵۴----- تطبیق معانی خیار مجلس

۵۶----- ثبوت خیار با ظهور عیب

۵۸----- حدود اختیارات وکیل در خیار مجلس

۵۸----- تصریح به اختیار وکیل در جعل خیار مجلس

۶۰----- تصریح به اختیار وکیل در اعمال خیار مجلس

۱۰ بررسی تطبیقی مبانی و احکام خیار مجلس در جواهر الکلام و مکاسب و قوانین موضوعه

تصریح به اختیار وکیل در اسقاط خیار مجلس ----- ۶۲

وضعیت خیار مجلس در حالت عدم تصریح به اختیار وکیل ----- ۶۴

وضعیت خیار مجلس در معامله وکیل در حالت عدم تصریح ----- ۶۴

وضعیت خیار مجلس در معامله عاقد واحد ----- ۷۲

طلسمت خیار مجلس برای وکیل ----- ۸۱

تفویض خیار مجلس به وکیل ----- ۸۳

خیار مجلس در معامله فضولی ----- ۸۴

خیار مجلس با انعقاد عقد توافقی ----- ۸۶

ادله صحت شرط سقوط خیار مجلس در ضمن عقد ----- ۸۸

تطبیق مبانی و احکام مسقطات خیار مجلس در جواهر الکلام، مکاسب شیخ انصاری و قوانین موضوعه

احکام اسقاط خیار مجلس ----- ۱

احکام اسقاط خیارات ----- ۹۱

ماهیت اسقاط خیارات ----- ۹۴

چگونگی اسقاط خیارات ----- ۹۷

- ۱۰۱----- مسقطات خيار مجلس
- ۱۰۲----- اشتراط عدم خيار در ضمن عقد
- ۱۰۴----- اشتراط عدم فسخ در ضمن عقد
- ۱۱۰----- استدلال به آيه اوفوا بالعهود در اسقاط خيار مجلس
- ۱۱۲----- صحت اوراق كه خيالات
- ۱۱۵----- عدم پاي بندي به اوراق حق خيار و فسخ معامله
- ۱۱۷----- تطبيق فقه و حقوق در سبب سقوط خيار
- ۱۱۹----- احكام و دلايل اسقاط خيار به هر لقب
- ۱۲۱----- احكام اختيار فسخ يا اجازه قرارداد
- ۱۲۲----- احكام سقوط خيار مجلس در صورت جدائي طرفين قرارداد با خيار و كراهه
- ۱۲۸----- بررسی احكام اجبار يك طرف قرارداد و اختيار طرف ديگر
- ۱۳۱----- تصرف، يكي ديگر از عوامل سقوط خيار مجلس
- ۱۳۵----- نتيجه گيري
- ۱۳۹----- منابع و مآخذ

مقدمه

در شریعت اسلام یکی از احکام که در مورد معاملات تشریح گردیده اختیارات است و فقهای بزرگ اسلام قسمتی از کتب فقهی خود را به آن اختصاص داده‌اند. فلسفه تشریح اختیار در معاملات شاید این باشد که اگر متعاملین به خرید و فروش متاعی توافق نمایند و بعد از اجرای عقد از عمل نجات داده خود نادم گردند بتوانند آن را فسخ نمایند.

هر چند اصل بیع یا بنای بیع بر لزوم است ولی بعضی از افراد بیع (به علت وجود اختیار) جایز است. اختیارات اقسام مختلفی دارد که از آن جمله، اختیار مجلس است یعنی تا زمانی که متعاملین از مجلس داد و ستد متفرق نشده باشند و جلسه معامله به هم نخورده باشد می‌توانند معامله را فسخ کنند، حق فسخ معامله برای هر یک از فروشنده و خریدار تا قبل از جدا شدن از یکدیگر را به مجلس گویند اختیار مجلس عملی حقوقی است و مانند تمام اعمال حقوقی نیازمند اراده و اختیار است. و مراد از مجلس مکانی است که معامله در آنجا صورت گرفته است و اختیار مجلس اختیار فسخ معامله در مجلس عقد را گویند.

اختیارات یکی از احکام مخصوص عقد بیع در فقه امامیه و حقوق ایران است و با این تفصیل و گستردگی در حقوق سایر کشورها موضوعیت نیافته، به گونه‌ای

که در غالب کتب فقهی در کنار کتاب البیع، کتاب مستقلى را به خود اختصاص داده است. با اینکه اصل اولی در معاملات لزوم بیع است و با اجرای عقد بیع معامله تمام شده و نقل و انتقال انجام می‌گیرد، ولی با این حال خیارمجلس از آن جمله خیارات است که خود به خود در ضمن بیع وجود دارد یعنی اگرچه طرفین معامله، شرط خیار نکنند بازهم تازمانیکه مجلس عقد را برهم نزده باشند می‌توانند، معامله را فسخ نمایند. اما اگر به هردلیلی طرفین شرط کنند که به محض اجرای معامله، عقد لازم باشد و هیچکدام حق بهم زدن آن را نداشته باشند این حق را شارع در اختیار دو طرف قرار داده که با اصل حاکمیت اراده بتوانند خیارمجلس را از خود سلب نمایند.

با این توضیحات، این پژوهش درصدد آن هستیم که احکام و مستندات خیارمجلس را از دیدگاه شیخ انصاری صاحب مکاسب و قوانین مورد بررسی و تطبیق قراردادده و افتراقات و اشتراکات دیدگاه‌های آنها را تبیین کنیم. امید است این پژوهش بتواند مورد قبول حضرت حق قرار گیرد و در تنویر افکار عادی جامعه منتهی به این موضوع، ما هم فانوسی کوچک روشن کرده باشیم.

«اللهم وفقنا لما يحب وترض»

ناهیدپورعلی مددی - دکتر فروزان علایی نویسنده